

SÄÄNNÖT TEHORESERVIJÄRJESTELMÄÄN KUULUVIEN YKSIKÖIDEN KÄYTTÖVALMIUDEN YLLÄPIDOLLE JA NIIDEN KÄYTÖLLE

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Tehoreservikohteen käyttövalmiuden ylläpito	3
2.1	Yleiset säännöt	3
2.2	Käyttöhenkilökunta	3
2.3	Käyttöaika	4
2.4	Päästölupa ja -oikeudet	4
2.5	Ympäristöluvut	4
2.6	Tehoreserviyksikön koekäyttö ennen talvikautta	4
2.7	Tehoreserviyksikön koekäyttömahdollisuus talvikaudella	4
3	Tehoreserviyksikön käyttö sähköjärjestelmän tarpeisiin	5
3.1	Yleiset säännöt	5
3.2	Tehoreserviyksikön käynnistys ja pysäytys	5
3.2.1	Muuttuvat kustannukset	6
3.2.2	Kiinteät kustannukset	7
3.2.3	Kahdenvälisen kauppohennoittelu	7
3.2.4	Tehoreservin käyttö talvikauden ulkopuolella	7
3.2.5	Tehoreservin käyttöönottovalmiuden nosto	7
4	Taseselvitys	8
5	Käyttövalmiuden ylläpitokorvaus	8
6	Tehoreservikohteen epäkäytettävyys	8
6.1	Ilmoitukset	8
6.2	Maksut	9
7	Tiedonvaihto ja raportointi	9
8	Käytösääntöjen muutokset ja tarkistukset	10
9	Käytösopimuksen purkaminen sekä ylläpitokorvausten palauttaminen ja takaisinperintä	10

1 Johdanto

Fingrid tai sen tytäryhtiö Finextra (jatkossa Fingrid) asettaa seuraavat säännöt tehoreserviin kuuluvien voimalaitosyksiköiden, varastojen ja sähkönkulutuksen joustoon kykenevien kohteiden (jatkossa Tehoreserviyksikkö) käyttövalmiuden ylläpidolle ja niiden käytölle.

Näitä sääntöjä sovelletaan voimalaitosyksikköön ja voimalaitoksen haltijaan sekä osuuteen osuusvoimalaitoksen yksiköstä ja tämän osuuden haltijaan sekä varastoon ja sähkönkulutuksen joustoon kykenevien kohteisiin ja niiden haltijaan (jatkossa Yksikönhaltija).

Käyttöönotolla tarkoitetaan tilannetta, jossa Fingrid arvioi, että tasehallintaresurssit tullaan käyttämään loppuun 12 tunnin päästä, ja jossa Fingrid pyytää Yksikönhaltijaa asettamaan Tehoreserviyksikön omien käyttövaatimusten edellyttämälle tasolle, jotta yksikkö on valmiina ajoon ottoon.

Ajoon otolla tarkoitetaan tilannetta, jossa tasehallintaresurssit käytetään loppuun ja Fingrid tekee Tehoreserviyksikölle ajoonottopyynnön Fingridin määräämälle teholle.

2 Tehoreservikohteen käyttövalmiuden ylläpito

2.1 Yleiset säännöt

Tehoreserviyksikön tulee toteuttaa lain sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservilain 8§:n asettamat vaatimukset.

Tehoreserviyksiköllä tulee olla valmius käyttöönottoon enintään 12 tunnin kuluttua käskyn antamisesta 1 päivän joulukuuta ja 28 päivän helmikuuta välisenä aikana ja yhden kuukauden kuluttua muuna aikana.

Tehoreserviyksikkö voi koostua joko yhdestä yksittäisestä kohteesta tai useammasta pienemmästä kohteesta, jotka ovat yhdistetty yhdeksi isommaksi kokonaisuudeksi (aggregoitu). Aggregoidut kohteet voivat olla maantieteellisesti hajautettuja, mutta niiden tulee olla saman tasevastaavan taseessa.

Yksikönhaltija huolehtii siitä, että Tehoreserviyksiköllä on voimassa olevat sähkönsiirtoon liittyvät sopimukset.

2.2 Käyttöhenkilökunta

Yksikönhaltija huolehtii siitä, että sillä on käytettävissään määrällisesti ja osaamiseltaan riittävä henkilöstö toteuttamaan tässä säännöstössä asetetut velvoitteet.

2.3 Ajoaika

Tehoreserviyksiköllä on valmius vähintään 200 tunnin ajoaikaan käyttösopimuksen mukaisella täydellä teholla 1 päivän joulukuuta ja 28 päivän helmikuuta välisenä aikana. Tehoreserviyksiköllä tulee olla valmius vähintään kuuden tunnin yhtämittaiseen ajoon ja kahden peräkkäisen ajoon oton väli (Lepoaika) voi olla enintään kolme tuntia.

2.4 Päästölupa ja -oikeudet

Päästökaupan piirissä olevalla Tehoreserviyksiköllä tulee olla voimassa oleva päästölupa.

Yksikönhaltija vastaa siitä, että Tehoreserviyksiköllä on vuosittaisten päästöjen raportointiin ja oikeuksien mitätöintiin liittyvän aikataulun mukaisesti käytettävissään tarvittavat, lain mukaiset päästöoikeudet toteutunutta ajomäärää vastaavasti.

2.5 Ympäristöluvut

Tehoreserviyksikköön kohdistuvat ympäristöluvut ja -vaatimukset eivät saa estä yksikön ottamista ajoon tehoreservijärjestelmän mukaisesti käyttösopimuksen voimassaoloaikana.

2.6 Tehoreserviyksikön koekäyttö ennen talvikautta

Tehoreserviyksiköllä tulee tehdä onnistunut koekäyttö vuosittain erikseen Fingridin kanssa sovittuna ajankohtana enintään kuukautta aikaisemmin ennen 12 tunnin käyttöönottovalmiuteen siirtymistä. Koekäytöllä varmistetaan Tehoreserviyksikön tekninen toimivuus ja käyttöhenkilöstön osaaminen.

Koekäyttö ei vaikuta kohdan 5 mukaiseen käyttövalmiuden ylläpitokorvaukseen.

Tehoreserviyksikön koekäytössä yksikkö on otettava käyttöön vähintään yhden tunnin ajan yli 80 % yksikön tehoreservijärjestelyyn tarjotusta sähkötehosta. Koekäytön pituus ei saa ylittää 12 tuntia ilman etukäteen perusteltua syytä.

Yksikönhaltija vastaa koekäytön toteutuksesta ja kustannuksista sekä ilmoittamisesta markkinoille.

2.7 Tehoreserviyksikön koekäyttömahdollisuus talvikaudella

Varmistukseksi Tehoreserviyksikön enintään 12 tunnin käyttöönottovalmiudesta Fingridillä on mahdollisuus koekäyttää Tehoreserviyksikköä kerran talvikaudessa. Fingrid ilmoittaa koekäytöstä Yksikönhaltijalle vähintään 12 tuntia ennen koekäyttöä.

Koekäytössä Tehoreserviyksikkö on otettava käyttöön vähintään yhden tunnin ajan Tehoreserviyksikön minimiteholla mutta kuitenkin vähintään yhden megawatin teholla. Koekäytön pituus ei saa ylittää 12 tuntia ilman etukäteen perusteltua syytä.

Mikäli koekäyttö epäonnistuu tai koekäytössä todetaan, että Tehoreserviyksikkö ei ole sopimuksen edellyttämässä enintään 12 tunnin käyttöönottovalmiudessa, Yksikönhaltijan on viipymättä saatettava Tehoreserviyksikkö sopimuksen edellyttämään enintään 12 tunnin käyttöönottovalmiuteen. Fingrid pidättää kohdan 5 tarkoittaman ylläpitokorvauksen siltä ajalta, jolloin Tehoreserviyksikkö ei ole käytösäännön kohdan 2 mukaisesti tehoreservijärjestelmän käytettävissä.

Yksikönhaltija vastaa koekäytön toteutuksesta ja kustannuksista sekä ilmoittamisesta markkinoille. Koekäytössä Yksikönhaltija saama sähkönmyyntituotto ei vaikuta kohdan 5 mukaiseen käyttövalmiuden ylläpitokorvaukseen.

Talvikaudella suoritettava koekäyttö huomioidaan käytösääntöjen kohdan 2.3. mainitussa 200 tunnin ajoaikavalmiuden laskennassa.

3 Tehoreserviyksikön käyttö sähköjärjestelmän tarpeisiin

3.1 Yleiset säännöt

Yksikönhaltijalla on velvollisuus ottaa sopimuksen piirissä oleva Tehoreserviyksikkö käyttöön aina, kun Fingrid sitä pyytää tehoreservijärjestelmän tarpeisiin. Fingrid käyttöönottaa tehoreserviä tilanteissa, joissa Fingrid todennäköisesti käyttäisi loppuun tasehallintaresurssit, saavuttaakseen tasapainon kysynnän ja tarjonnan välillä. Fingrid pyytää ottamaan Tehoreserviyksikön ensi vaiheessa käyttöön minimiteholle, mikäli Tehoreserviyksikön omat käyttövaatimukset sitä edellyttävät. Mikäli sähköjärjestelmän tila edellyttää ja tasehallintaresurssit käyttötunnilla käytetään loppuun, Fingrid määrää tehoreservin ottamisesta ajoon.

Fingrid antaa markkinailmoitukset tehoreservin käyttöönotosta ja ajoon otosta.

3.2 Tehoreserviyksikön käynnistys ja pysäytys

Yksikönhaltijalla on velvollisuus ottaa sopimuksen piirissä oleva Tehoreserviyksikkö käyttöön aina kun Fingrid sitä pyytää tarjoajan Energiavirastolle tekemän tarjouksen mukaisen käyttöönottoajan kuluessa.

Talvijaksolla 1.12.–28.2. Tehoreserviyksikön käyttöönottoaika on enintään kaksitoista (12) tuntia laskettuna käynnistyskäskystä siihen ajanhetkeen, jolloin yksikkö on valmiina tehonmuutokseen Fingridin ohjeiden mukaisesti. Muuna aikana käyttöönottoaika on enintään yksi (1) kuukausi. Tällöin Tehoreserviyksikön tulee Fingridin pyynnöstä siirtyä kuukauden kuluessa enintään 12 tunnin käyttöönottovalmiuteen.

Yksikönhaltija on velvollinen jättämään tiedot koko Tehoreserviyksikön käytettävissä olevasta tehosta talvijakson 1.12.–28.2. aikana Fingridin sähköiseen reservikaupankäyntijärjestelmään Tehoreserviyksikön muuttuvilla kustannuksilla. Tiedot on jätettävä vähintään 12 tuntia ennen käyttötuntia. Talvijakson ulkopuolella Yksikönhaltija on velvollinen jättämään tiedot Fingridin erikseen pyytämälle ajanjaksolle 12 tuntia ennen käyttötuntia.

Fingridillä on oikeus seurata Yksikönhaltijan jättämiä tietoja ja raportoida niistä jälkikäteen Energiavirastolle pyydettyä.

Kun Fingrid ottaa Tehoreserviyksikön käyttöön, Yksikönhaltija asettaa Tehoreserviyksikön minimiteholle, mikäli Tehoreserviyksikön omat käyttövaatimukset sitä edellyttävät, ja siitä tehdään tehokauppa Fingridin ja Yksikönhaltijan välille. Tehoreserviyksikön ollessa käytönotettu Yksikönhaltija on velvollinen Fingridin pyynnöstä säätämään käytettävissä olevaa Tehoreserviyksikköä Fingridin määräämälle teholle ottaen huomioon yksikkökohtaisen Yksikönhaltijan Energiavirastolle tekemän tarjouksen mukainen tehonmuutosnopeus. Tehonmuutosnopeuden on oltava vähintään 1MW / minuutti. Fingrid tekee ajoonottopyyntönsä perustuen kulloinkin vallitsevaan sähköjärjestelmän tilaan. Tehoreserviyksiköitä otetaan ajoon, kun säätösähkömarkkinoiden tarjoukset käytetään kokonaisuudessaan loppuun.

Mikäli Tehoreserviyksikkö vikaantuu ollessaan käytönotettu, tulee Yksikönhaltijan välittömästi ilmoittaa vikaantumisesta Fingridille. Tällaisessa tapauksessa Yksikönhaltijan ja Fingridin välinen tehokauppa perutaan ilmoitusta seuraavan käyttötunnin jälkeisen käyttötunnin alusta eteenpäin.

Mikäli Tehoreserviyksikkö vikaantuu käytönotettaessa, tulee Yksikönhaltijan välittömästi ilmoittaa Fingridille. Tällaisessa tapauksessa Yksikönhaltijan ja Fingridin välinen tehokauppa perutaan ensimmäisen käyttöönottoon suunnitellun käyttötunnin jälkeen.

Kun Tehoreserviyksikköä ei enää tarvita sähköjärjestelmän tarpeisiin, Fingrid ilmoittaa vähintään tuntia aikaisemmin Yksikönhaltijalle käyttöönoton päättämisestä.

3.2.1 Muuttuvat kustannukset

Yksikönhaltija toimittaa tiedon muuttuvista kustannuksista (tuntikohtainen kustannus, €/MWh) Tehoreserviyksiköittäin Fingridin sähköiseen reservikaupankäyntijärjestelmään. Muuttuvia kustannuksia laskettaessa otetaan huomioon muun muassa polttoainekustannus ja tuotantoon tarvittavien päästöoikeuksien arvo (€/MWh) Yksikönhaltijan Energiavirastolle tekemän tarjouksen mukaisesti.

Lisäksi Yksikönhaltija toimittaa Tehoreserviyksiköittäin käyttöönottovalmiuden noston ylläpidon kustannustiedon (tuntikohtainen kustannus €/h) Fingridille kuukausittain. Käyttöönottovalmiuden noston ylläpidon kustannus ei saa ylittää muuttuvia kustannuksia. Fingrid maksaa käyttöönottovalmiuden nostosta Yksikönhaltijalle enintään muuttuvien kustannusten mukaisesti.

Fingrid hyväksyy Yksikönhaltijoiden ehdotusten pohjalta vuosittain polttoainekustannusten perustana käytettävän tilaston / käytettävät tilastot sekä päästöoikeuksien arvon määrittävän.

3.2.2 Kiinteät kustannukset

Tehoreserviyksikön kiinteä käyttöönottokustannus (€/käynnistys) määräytyy Yksikönhaltijan Energiavirastolle tekemän tarjouksen mukaisesti.

Lisäksi Yksikönhaltija toimittaa Tehoreserviyksiköittäin käyttöönottovalmiuden noston kiinteän kustannustiedon (€/käyttöönottovalmiuden nosto) Fingridille. Tehoreserviyksikön käyttöönottovalmiuden noston kiinteä kustannus ei saa ylittää sen kiinteää käyttöönottokustannusta. Fingrid maksaa käyttöönottovalmiuden nostosta Yksikönhaltijalle enintään kiinteän käyttöönottokustannuksen mukaisesti.

3.2.3 Tehokauppojen hinnoittelu

Mikäli Tehoreserviyksikkö otetaan käyttöön, toteutetaan tehokauppa Fingridin sähköisessä reservikaupankäyntijärjestelmässä muuttuvilla kustannuksilla, jotka Yksikönhaltija on toimittanut kohdan 3.2.1 mukaisesti. Lisäksi tehokaupan hintaan lisätään kohdan 3.2.2 tarkoittamat kiinteät käyttöönottokustannukset.

Yksikönhaltija laatii Fingridille laskun tehokaupasta seuraavan kuukauden 4. päivänä tai sitä seuraavana ensimmäisenä arkipäivänä. Fingrid maksaa laskun kahden kuukauden kuluessa.

3.2.4 Tehoreservin käyttö talvikauden ulkopuolella

Jos Fingrid päättää käyttöönottaa Tehoreserviyksikköä talvikauden ulkopuolella, noudatetaan kohtia 3.2.1–3.2.4 Tällöin Fingrid perii ensin toteutuneita kustannuksia vastaavan tehoreservimaksun kyseisen käyttöönottokuukauden sähkön kulutukselta ja maksaa Yksikönhaltijalle jälkikäteen kahden kuukauden kuluessa käyttöönottokuukauden jälkeen.

Talvikauden ulkopuolella tapahtuva tehoreservin käyttö ei vaikuta kohdan 5 tarkoittamaan Käyttövalmiuden ylläpitokorvaukseen.

3.2.5 Tehoreservin käyttöönottovalmiuden nosto

Fingrid voi talvikaudella pyytää Yksikönhaltijaa nostamaan Tehoreserviyksikön käyttöönottovalmiutta. Fingrid ja Yksikönhaltija sopivat käyttöönottovalmiuden noston kestosta ja yksityiskohdista Tehoreserviyksikön tekniset reunaehdot huomioiden.

Käyttöönottovalmiuden noston tavoitteena on varmistaa Tehoreserviyksikön käytettävyyttä tehotasapainon hallintaan.

Käyttöönottovalmiuden nosto tapahtuu vähintään 12 tuntia ennen ennakoitua käyttöönottotarvetta. Fingridin Yksikönhaltijalle maksama käyttöönottovalmiuden noston kiinteän kustannus määräytyy kohdan 3.2.2 mukaisesti ja käyttöönottovalmiuden ylläpidon kustannus kohdan 3.2.1 mukaisesti.

Mikäli käyttöönottovalmiuden noston tapahduttua, Fingrid päättää käyttöönottaa Tehoreserviyksikön, toimitaan kohdan 3.2 mukaisesti. Tällöin Fingrid vähentää käyttöönottovalmiuden noston kiinteän kustannuksen kiinteästä käyttöönottokustannuksesta.

4 Taseselvitys

Yksikönhaltija vastaa Tehoreserviyksikön oman avoimen toimittajansa kanssa tasepoikkeamasta, joka on aiheutunut Fingridin ja Yksikönhaltijan tehokaupan ja Tehoreserviyksikön toteutuneen tehonmuutoksen erotuksesta. Fingrid raportoi tehokauppojen energiamäärät valtakunnalliseen taseselvitykseen. Fingridin ja tasevastaavien välinen tasepoikkeaman hinta määräytyy Fingridin Tasepalvelusopimuksen ehtojen mukaisesti.

5 Käyttövalmiuden ylläpitokorvaus

Tehoreservin ylläpidosta maksettava käyttövalmiuden ylläpitokorvaus määräytyy Energiaviraston tekemän tehoreservin hankintapäätöksen mukaisesti.

Käyttövalmiuden ylläpitokorvausta maksetaan talvikaudella (1.12.–28.2.), muuna aikana käyttövalmiuden ylläpitokorvausta ei makseta.

Käyttövalmiuden ylläpitokorvaus maksetaan Yksikönhaltijalle jälkikäteen kuukausittain. Yksikönhaltija lähettää käyttövalmiuden ylläpitoa koskevan laskun seuraavan kuukauden 4. päivänä tai sitä seuraavana ensimmäisenä arkipäivänä. Fingrid maksaa ylläpitokorvauksen kahden kuukauden kuluessa laskun lähettämispäivästä.

Käyttövalmiuden ylläpitokorvausta ei makseta tehoreservilain 12a §:n mukaisissa tilanteissa.

6 Tehoreservikohteen epäkäytettävyys

6.1 Ilmoitukset

Yksikönhaltija on velvollinen viipymättä ilmoittamaan Fingridille ja Energiavirastolle Tehoreserviyksikön käyttöhäiriöistä, jotka voivat rajoittaa Tehoreserviyksikön käyttöä tai estää sen kokonaan, (jatkossa Epäkäytettävyys). Lisäksi Yksikönhaltija on velvollinen tekemään lainsäädännön edellyttämät ilmoitukset markkinoille .

6.2 Maksut

Fingrid pidättää toistaiseksi kohdan 5 tarkoittaman ylläpitokorvauksen siltä ajalta, jolloin Tehoreserviyksikkö ei ole käytössä kohdan 2 mukaisesti tehoreservijärjestelmän käytettävissä. Talvijaksolla vähintään yhden tunnin Epäkäytettävyys vuorokaudessa aiheuttaa ylläpitokorvauksen pidättämisen koko kyseisen vuorokauden osalta. Ylläpitokorvauksen vuorokausikohtainen määrä lasketaan jakamalla koko sopimusjakson ylläpitokorvaus sopimusjakson vuorokausien lukumäärällä.

Fingrid ilmoittaa kaikki maksujen pidätykset ja niihin johtaneet syyt Energiavirastolle arviotavaksi sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain 16 §:n perusteella. Energiaviraston asiassa antaman lainvoimaisen ratkaisun mukaisesti Fingrid joko palauttaa pidätetyt maksut (osittain tai kokonaan) tai huomioi ne korvausten takaisin perimisessä Energiaviraston päätöksen mukaisesti.

7 Tiedonvaihto ja raportointi

Yksikönhaltijan tulee järjestää Tehoreserviyksiköstä reaaliaikamittaus Fingridille siten, että Tehoreserviyksikön kulloinenkin teho ja tehonmuutos todennettavissa reaaliaikaisesti.

Yksikönhaltija raportoi Fingridille ja Energiavirastolle

- koekäytön suunnitellun ajankohdan ja koekäyttöraportin sisältäen kohdan 2.6 mukaiset asiat
- kaikista käyttövalmiuden estävistä tapahtumista ilmoitus välittömästi ja tapahtuneista häiriöistä raportti 2 työpäivän kuluessa yli tunnin kestäneen Epäkäytettyyden jälkeen
- kuukausittain raportin, jossa on eritelty kaikki kyseisen kuukauden aikana tapahtuneet häiriöt ja tehdyt parannustoimenpiteet
- kuukausittain erillisen raportin kaikilta niiltä jaksoilta, jolloin Tehoreservikohde on käyttöön otettu
- kuukausittain maksettavan käyttövalmiuden ylläpitokorvauksen määrän

Fingridillä on oikeus julkaista Tehoreserviyksikön toteutunut tehonmuutos sekä toteutuneet kaupankäyntivolyymit.

8 Käytösääntöjen muutokset ja tarkistukset

Mikäli näitä sääntöjä ja ehtoja joudutaan muuttamaan lainsäädännöllisten muutosten tai viranomaisten muiden toimenpiteiden vuoksi, Energiavirasto vahvistaa muutokset ennen niiden voimaantuloa.

9 Käytösopimuksen purkaminen sekä ylläpitokorvausten palauttaminen ja takaisinperintä

Käytösopimuksen purkaminen sekä ylläpitokorvauksen palauttaminen ja takaisinperintä tapahtuu tehoreservilain 16 §:n ja 17 §:n mukaisesti.

Mikäli Yksikönhaltija rikkoo tahallaan Tehoreservijärjestelmään liittyvää velvoitetta Energiavirasto voi määrätä käytösopimuksen purettavaksi ja voi velvoittaa Yksikönhaltijan palauttamaan korvaukset, jotka Fingrid on käytösopimuksen perusteella maksanut Yksikönhaltijalle, jos tehoreservin käytösopimus on purettu tehoreservilain 16 §:n mukaisesti tai jos Yksikönhaltija on muutoin rikkonut tehoreservin käytösopimusta.